

УДК 343.237

А. І. Кисько

здобувач

Донецького юридичного інституту
Міністерства внутрішніх справ України

ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ГРУПИ: МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Постановка проблеми. Кримінальні правопорушення, вчинені організованими злочинними групами концептуально відрізняються від поодиноких злочинів наявністю ознак згуртованості, ретельної організації злочинних об'єднань та сукупністю інших специфічних характеристик, які своє відображення знайшли в Кримінальному кодексі України. Однак, як в теорії кримінального права, так і в практиці його застосування, виникає низка дискусійних питань. Це, зі свого боку, призводить до проблем здійснення кримінально-правової кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті, та суттєво ускладнює процес доказування у відповідних кримінальних провадженнях. В цьому плані становить науковий інтерес досвід зарубіжних країн і міжнародних організацій в питаннях тлумачення організованої злочинної групи та її ознак, а також можливостей його використання у вітчизняних правових реаліях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні розробки сутнісних ознак організованих злочинних груп в своїх дослідженнях здійснювали такі вчені, як Є. Б. Анісімов, А. А. Вознюк, Л. Ф. Гула, В. О. Коновалова, І. В. Куртинов, М. В. Костенко, Н. В. Носко, В. Д. Пахомова, У. А. Суховолець, В. Ю Шепітько, О. Н. Ярмиш та інші. У напрямку проведення порівняльно-правового аналізу вітчизняного розуміння поняття організованої злочинної групи з міжнародними стандартами на увагу заслуговують праці О. М. Джужі, Н. Є. Міняйло, Ю. В. Христової, О. Ю. Шостко та ін. Однак, у зв'язку із складністю досліджуваного виду злочинних груп і різноманітністю проявів їх діяльності, а також розвитком законодавства та накопиченням як позитивної, так і помилкової практики його застосування, вважати проблему дослідженою повною мірою не можна.

Метою статті є визначання відповідності міжнародно-правовим стандартам вітчизняного кримінального законодавства в частині регламентації ознак організованої злочинної групи та доцільності імплементації в нього відповідного досвіду зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Організованій злочинній групі притаманна низка специфічних ознак, які в сукупності суттєво підвищують її суспільну небезпеку. Тому не випадково, Законом України «Про національну безпеку України» бо-

ротьбу із організованою злочинною діяльністю визнано пріоритетним завданням для захисту національної безпеки держави [1]. Ознаки організованої злочинної групи як суб'єкту злочину закріплено в ч. 3 ст. 28 Кримінального кодексу України, де визначено, що злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо в його готуванні або вчиненні брали участь декілька осіб (три і більше), які попередньо зорганізувалися у стійке об'єднання для вчинення цього та іншого (інших) злочинів, об'єднаних єдиним планом з розподілом функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, відомого всім учасникам групи [2]. Перш ніж порівняти наведену дефініцію з міжнародними нормативно-правовими актами та законодавством зарубіжних країн, доцільно навести низку теоретичних положень, як уявляється, важливих для подальшого аналізу.

Спроби науковців дійти розуміння організованих злочинних груп є різноспрямованими. Наприклад, А. А. Вознюк вважає, що злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо це є злочин будь-якого ступеня тяжкості, вчинений її учасником (учасниками) за умови, що інші учасники (усі або більшість) усвідомлювали його [3, с. 39]. За визначанням Л. Ф. Гули організоване угруповання є стійким об'єднанням трьох або більше людей різної або однієї кримінальної спрямованості з метою систематичного отримання прибутків, вигод чи переваг, із наявною ієрархічною структурою і розподілом ролей з виокремленням лідера [4, с. 313]. Водночас очевидно, що запропоновані авторами переліки характеристик організованих злочинних груп та вчинюваних ними злочинів хоча і мають точки дотику, але все таки суттєво різняться.

На думку В. М. Бикова злочинним угрупованням є неформальна спільність людей, яка має антигромадську спрямованість і виступає у вигляді єдиного суб'єкта спільної протиправної діяльності [5, с. 7]. В цьому випадку науковець здебільшого розглядав організовані злочинні групи з позицій психології. Але в правовому плані важливим є висновок про існування випадкових злочинних груп, які ситуативно, але внаслідок багаторазового вчинення злочинів утворюють організовану групу на основі їх постійної взаємодії між собою, та безпосередні організовані групи, які попе-

редньо та цілеспрямовано об'єднуються з метою подальшого вчинення злочинів [5, с. 17].

З позицій соціальної психології організовані злочинні групи є різновидом малих груп, під якими розуміються нечисленні по складу групи, члени яких об'єднані певним чином спільною діяльністю та перебувають у безпосередньому особистому спілкуванні, що є основою для виникнення взаємовідносин, групових норм і групових процесів [6, с. 18]. Важливим у цьому положенні є те, що групові норми та процеси як ознаки організованості групи можуть виникати ґрунтуючись на спілкуванні та сумісній (зокрема, злочинній) діяльності, а не тільки як результат одномоментної домовленості членів групи. Схожої думки дотримується У. А. Суховолец, вказуючи, що злочинна група є неформальною групою людей, що об'єдналася на основі скоєння суспільно небезпечних, протиправних дій, що спрямовані на досягнення єдиної мети, які організовані певним чином і становлять єдиний суб'єкт діяльності [7, с. 175]. Зазначені варіанти визначень дозволяють сфокусуватися на наявності взаємозв'язків між членами груп, розкриваючи їх зорганізованість (зокрема, тривалість знайомств, особисті взаємовідносини, спільність інтересів тощо). Але такі ознаки в силу своєї багатоманітності та нестабільності (необов'язковості) прояву не можуть слугувати легальному визначенню організованої злочинної групи, адже законодавчо закріплена дефініція повинна містити не тільки достатній, а й необхідний опис ознак відповідного явища.

Інші вчені, зокрема В. С. Картавцева та Д. О. Савченко, зійшлись поглядами у тому, що під організованою групою вони розуміють стале об'єднання трьох і більше осіб, які зорганізувалися для отримання матеріальної вигоди шляхом вчинення одного або кількох злочинів [8, с. 18]. Проте у такому визначенні використано замість законодавчо закріпленого терміну «стійкості», термін «сталості», який видається недостатньо обґрунтованим, оскільки останній не відображає динамізм злочинних об'єднань. Відповідно до тлумачного словника, сталістю є незмінність, непохитність складу учасників [9, с. 1383]. Водночас, для стійкості характерним є довготривалість властивостей, здатність витримати зовнішній сторонній вплив, протидіяти руйнуванню, а також виявляє твердість, непохитність у намірах, поглядах, вчинках, діях [9, с. 1393]. Тож сталість впливає із персоніфікованого складу (незмінності кола співучасників), а стійкість – із непохитності діяльності організованої групи та незмінності злочинної мотивації її існування, незважаючи на членство конкретних осіб в групі.

Деяко ширший обсяг ознак організованої злочинної групи пропонує М. Й. Коржанський. За

його твердженням організована група це стійке об'єднання кількох осіб, спеціально зорганізованих для тривалої злочинної діяльності, для яких притаманна наявність організатора (керівника), розробленого і схваленого учасниками групи плану злочинної діяльності, ієрархії, загальних правил поведінки, матеріальної бази, конспірації [10, с. 80].

У плані встановлення обсягу ознак організованої злочинної групи варто спиратися на міжнародний досвід. Важливе місце в ньому належить Рамковій Конвенції ООН проти організованої злочинності, прийнятій 21 липня 1997 року [11]. У ній зазначається, що організована злочинність є груповою діяльністю трьох або більше осіб, якій властиві ієрархічні зв'язки або особисті відносини, що дають змогу лідерам отримувати прибуток, контролювати території й ринки, внутрішні та зовнішні, за допомогою насильства, залякування або корупції. Відповідно до цього положення, ООН пропонує додатково звертати увагу не лише на чисельність учасників угруповання, а й на ступінь їх взаємозв'язку із наявністю або ознак ієрархічності, або без таких. В останньому випадку особисті відносини на рівні із структурністю (ієрархічністю) теж слугуватимуть характерним елементом для встановлення факту існування організованої групи. Зазначимо, що у тлумачному словнику під особистими відносинами розуміють близьке знайомство осіб між собою, пов'язаність спільним колом інтересів та/або знайомств, різними факторами і подіями, заснованими на взаємозалежності й взаємобумовленості [9, с. 458]. В соціальній психології особисті відносини розкриваються через ступінь усталеного взаємозв'язку між людьми, встановлюючи рівень їх психологічної єдності. Психологічна єдність в міжособистісних стосунках складає як етнічні, родинні, дружні та інші зв'язки, так і наявність єдиних ціннісних орієнтацій, включно із особливим способом життя, який обумовлює спільну сукупність цілей, завдань [12, с. 465]. Таким чином, ознака попередньої зорганізованості, яка міститься у чинному КК України, розширюється в тексті Рамкової Конвенції ООН через наявність певного виду зв'язку між членами злочинного угруповання, який може мати як складний (ієрархічність), так і простий (особисті відносини) прояв.

З часом, доповнити та уніфікувати розуміння організованої злочинності допомогла прийнята 15 листопада 2000 року Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності [13]. У змісті цієї Конвенції організованою групою вважають структурно оформлену групу в складі трьох або більше осіб, яка існує протягом певного часу та діє згідно з метою вчинення одного чи декількох конвенційних злочинів, щоб

одержати, прямо чи побічно, фінансову або іншу матеріальну вигоду та створює систему захисту від соціального контролю з використанням протизаконних засобів. Як бачимо, у дефініції була продемонстрована ознака структурної оформленості груп. Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» № 13 від 23 грудня 2005 р. [14], структурна оформленість є внутрішньою побудовою, яка визначається відповідною конфігурацією і змістом стійких зв'язків членів угруповання та забезпечує психологічну єдність і стабільність останнього. Серед притаманних стійкості елементів Пленум Верховного Суду виокремлює ознаку структурованості, а також акцентує увагу на ієрархічності та розподілі ролей між учасниками груп, які поєднані функціональним зв'язком. Проте, в Конвенції ООН проти транснаціональної організованої злочинності зазначено, що зміст категорії структурного оформлення групи не потребує обов'язкового формального розподілу функцій її членів, а також не передбачає необхідності створення розвинутої структури із наявністю лідера та загальної обізнаності про повноту плану злочинної діяльності. В такому випадку членам угруповання достатньо усвідомлювати або кінцевий результат протиправних дій (наприклад, збут майна та отримання вигоди) або організованість безпосереднього процесу вчинення злочину. Тож, ООН дозволяє структурність груп тлумачити в ширшому сенсі, яка може включати і більш складні групи із поділом ролей, і прості – без такого поділу.

Варто відзначити, що в межах Конвенції було влучно зосереджено увагу на невідповідному утворенні організованої групи для негайного здійснення конкретного злочину, що прямо пояснює попередню ознаку структурної оформленості. Ця конструкція знайшла відображення у ч. 3 ст. 28 КК України як елемент попередньої зорганізованості, який свідчить про усвідомлене ставлення співників до свого членства й участі у злочинній діяльності групи. При цьому, ООН знов зробила висновок про можливість більш ширшого тлумачення цієї категорії.

Надання Конвенцією ООН державам-членам права розширеного тлумачення закріпленої дефініції злочинних об'єднань пов'язано із її спрямуванням не лише на боротьбу з транснаціональними злочинами, а й на зменшення поширення організованої злочинності внутрішньодержавного спрямування. Згідно із ч. 3 ст. 34 Конвенції ООН кожна держава-учасниця може вживати більш суворі або жорсткі заходи, ніж заходи, передбачені Конвенцією, констатуючи, що зміст визначення організованих груп містить лише мінімальний

набір характеристик, який можна розширювати в процесі імплементації до кримінального законодавства країн-учасниць.

Враховуючи наявне різноманіття в тлумаченні поняття організованої злочинної групи, можна стверджувати, що Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями» № 13 не суперечить міжнародним Конвенціям ООН через їх вказівку можливості більш ширшого пояснення ознак злочинних угруповань в національному законодавстві.

Серед джерел кримінального права зарубіжних країн також можна простежити відсутність однозначного тлумачення організованих злочинних груп. Наприклад, в положеннях ст.18 Кримінального Кодексу Республіки Білорусь, злочин визнається вчиненим організованою групою, якщо його вчинено двома або більше особами, які попередньо об'єдналися в керовану стійку групу для спільної злочинної діяльності [15, с. 51]. Позитивним моментом такого визначення, на наш погляд, є лаконічність дефініції і, як наслідок, – легкість сприйняття. З позиції розкриття ознак організованих груп схвальним є виокремлення елементу керованості груп, який визначає певну дисципліну, що забезпечує узгодженість дій учасників групи щодо об'єктів і предмета злочинної діяльності, планування конкретних злочинів, розподілу ролей при вчиненні конкретних злочинів і при здійсненні злочинної діяльності в цілому. Зосереджена увага на спільності дій в Постанові Пленуму Верховного Суду Республіки Білорусь «Про судову практику у справах про злочини, пов'язаних зі створенням і діяльністю організованих груп, банд і злочинних організацій» від 25 вересня 2003 року № 9, де вона була розтлумачена як необхідна ознака, яка передбачає настання загального для всіх співучасників злочинного результату і наявності причинного зв'язку між загальним злочинним результатом і діями кожного із співучасників [16]. При цьому достатньо, щоб кожен із співучасників усвідомлював приєднання до спільної злочинної діяльності, так званого злочинного процесу, а, наприклад, знання співучасника про осіб в групі, котрі беруть участь у вчиненні злочину або повноту злочинного плану є не обов'язковим.

Водночас, у Кримінальному кодексі Федеративної Республіки Німеччини відсутнє не лише визначення організованих злочинних груп, але й взагалі зазначене поняття. КК ФРН у параграфі 129 містить положення про створення злочинного об'єднання, зазначаючи, що той, хто організовує об'єднання, цілі та діяльність якого спрямовані на вчинення караного діяння або той, хто бере участь в одному з таких об'єднань як її

учасник, вербує до вступу або підтримує об'єднання, карається позбавленням волі на строк до п'яти років або штрафом [17, с. 292]. Отже, законодавство однієї із найдемократичніших країн світу, яка входить до романо-германської правової сім'ї, взагалі визначає організовані злочинні групи як об'єднання, спрямовані на вчинення злочину, водночас уникаючи вживання у дефініції традиційних для вітчизняного права ознак.

Аналогічний підхід застосовують й деякі інші держави, не переобтяжуючи дефініції організованої злочинної групи такими ознаками як стійкість, розподіл функцій та інші. Так, в КК Узбекистану у ст. 29 вказано, що організованою групою визнається попереднє об'єднання двох або більше осіб у групу для спільної злочинної діяльності [18]. На думку законодавця для створення злочинної групи достатньо лише факту згуртування. Такий підхід не суперечить міжнародно-правовим актам, але у вітчизняних криміногенних та правозастосовних реаліях вбачається невдалим, оскільки відсутність інших кримінально-правових ознак створює значні труднощі у відмежуванні організованих груп від інших форм співучасті. Тавтологічна конструкція вжита у змісті ст. 46 КК Молдови, в якій під організованою злочинною групою визнається стійка група осіб, заздалегідь зорганізованих для вчинення одного або декількох злочинів [19, с. 80]. Відповідно до п. 36 ч. 1 ст. 3 законодавства про кримінальну відповідальність Республіки Казахстан під організованою злочинною групою розуміють стійку групу двох або більше осіб, які заздалегідь об'єдналися з метою здійснення одного або декількох кримінальних правопорушень [20]. Взагалі, серед позитивного в кримінальному законодавстві вказаних держав можна вважати лаконічність визначення організованих груп, однак із розмитими межами різних форм співучасті.

Серед країн Європейського Союзу досить інформативно подано тлумачення злочинних груп в законодавстві Австрії та Литви. Зокрема, у ст. 278 Кримінального Кодексу Австрії закріплено, що злочинним об'єднанням є згуртування більш ніж двох осіб, створюване на тривалий час, яке спрямоване на те, щоб одним або декількома членами об'єднання виконувалися один або декілька злочинів, інші насильницькі злочинні діяння, спрямовані проти здоров'я і життя, або пошкодження речей, крадіжки, шахрайства [21, с. 304]. Тривалість існування злочинної групи є важливим показником її стійкості, а отже, – організованості. Разом з тим нещодавно організована група може бути затримана при вчиненні першого з декількох запланованих злочинів, через що тривалість існування не є надійною ознакою, яка дозволяє відмежувати організовану злочинну групу від інших форм співучасті.

В ч. 3 ст. 25 КК Литовської Республіки організованою групою визнається об'єднання, якщо на будь-якій стадії злочинного діяння дві або більше особи домовляються про спільне вчинення кількох злочинів або одного тяжкого чи особливо тяжкого злочину, і кожен співучасник при вчиненні злочину виконує певне завдання або відіграє свою особливу роль [22, с. 140]. Можливість осіб об'єднатися в організовану групу на будь-якій стадії злочинного діяння дає підстави вважати, що злочинне угруповання може створюватись або шляхом попередньої зорганізованості та цілеспрямованого об'єднання ще до вчинення першого злочину, або шляхом трансформування групи осіб за попередньою змовою внаслідок виникнення згоди про спільне вчинення цього та подальших кримінальних правопорушень на певній стадії злочину. Зазначене положення нормативно закріплює раніше згадану теоретичну класифікацію злочинних груп, яку надавав В. М. Биков. Окрім цього литовський законодавець, на відміну від українського, не відокремлює обов'язкову обізнаність всіх учасників про злочинний план. Тут варто погодитись із думкою А. А. Вознюка, який зауважив, що член угруповання може володіти інформацією про план у тому обсязі, який необхідний для виконання покладених на нього функцій [3, с. 108]. Такий підхід литовських законодавців як вбачається був би корисним для вдосконалення вітчизняного Кримінального Кодексу. Варто звернути увагу й на те, що в законодавстві більшості зазначених держав допускається існування організованої злочинної групи у складі двох осіб.

На відміну від європейських країн, законодавство Китайської Народної Республіки оперує поняттям злочинне співтовариство замість організованої злочинної групи. Так, згідно зі ст. 26 КК КНР злочинним співтовариством визнається об'єднання з трьох і більше осіб, які створили стійку групу для спільного здійснення злочинів [23, с. 26]. Окремий склад становить ст. 294 КК КНР, в якій криміналізовано створення, керівництво та активна участь в організації нелегального характеру, що методами насильства, погроз організовано здійснює протизаконну злочинну діяльність, узурпує владу в своїх руках, вчиняє зло, пригнічує та калічить народ, завдає значну шкоду економічному та громадському устрою [23, с. 196-197]. Тож, незважаючи на іншу назву організованих груп, дефініція розкривається досить лаконічно, виходячи із критерію чисельності та стійкості об'єднання співучасників. І як що в КК України акцентується увага на наявності єдиного плану та на розподілі функцій учасників групи, спрямованих на досягнення цього плану, то в КНР не є обов'язковою обізнаність членів про існування загальноприйнятого плану,

а достатньо лише фактичного спільного здійснення злочинів.

Із досвіду зарубіжних держав, бачимо, що розуміння організованих злочинних груп є досить різноманітним. При тлумаченні змісту організованої злочинної групи різні країни застосовують різні сукупності кількісних та якісних показників, що мають враховуватися при кваліфікації злочинної діяльності конкретної групи. При цьому у вітчизняному законодавстві якісний показник організованої групи, – як справедливо вказує О. В. Яцюк, – передбачає згуртованість і стабільність груп, підтримання дисципліни, наявність організаційної єдності учасників із розподілом ролей, плануванням злочинної діяльності та спільності мети [24, с. 85]. Отже, виходячи із зарубіжного та вітчизняного кримінального законодавства, в процесі формулювання якісних ознак організованої злочинної групи, неможливо оминати використання в дефініції описових та деякою мірою оцінних конструкцій.

Таким чином, нормативно-правові акти ООН дозволяють у межах національного кримінального законодавства відходити від сформульованих нею ознак організованої злочинної групи, враховуючи відмінності держав у правових системах, традиціях, підходах, умовах правозастосування та ін. Досвід зарубіжних країн демонструє існування двох тенденцій, які полягають або у доповненні міжнародних стандартів ознак організованих груп, або у відмові від використання окремих з них. Українське кримінальне законодавство, в якому регламентовані ознаки організованої злочинної групи, в цілому відповідає міжнародним нормативно-правовим актам. Разом з тим, доцільно було б відмовитись від виокремлення у ч. 3 ст. 28 КК України ознаки розподілу функцій. Такий підхід не тільки не суперечить міжнародним стандартам, але й точніше відбиває соціально-психологічні закономірності виникнення, існування та функціонування організованих злочинних груп, апробований в законодавстві окремих європейських країн, та сприятиме активізації протидії такому суспільно-небезпечному явищу як організована злочинність.

Література

1. Про основи національної безпеки України: Закон України від 19.06.2003 р. № 964-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 39. Ст. 351.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 25–26. Ст. 131.
3. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій: монографія. Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
4. Гула Л. Ф. Ознаки організованих злочинних груп: об'єкти оперативно-розшукового втручання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Львів, 2013. Вип. 4. С. 309-319.

5. Быков В. М. Проблемы расследования групповых преступлений: автореф. дис... д-ра юрид. наук. Москва, 1992. 29 с.
6. Марковская И. М. Основы социально-психологических знаний: учеб. пособ. Челябинск: ЮУрГУ, 2004. 61 с.
7. Суховолец У. А. Поняття організованої злочинності та її стрижневої категорії – злочинного угруповання. *Митна справа*, 2014. № 6 (2.1). С. 172-177.
8. Картавцев В. С., Савченко Д. О. Організована злочинність та кримінальний закон. *Радянське право*, 1991. № 8. С. 16-19.
9. Бусел В. Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
10. Коржанський М. Й. Група осіб як суб'єкт злочину. *Право України*. № 11. 2005. С. 78-81.
11. Рамкова Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти організованої злочинності від 21.07.1997 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_786.
12. Майерс Д. Социальная психология. Санкт-Петербург: Прайм-Еврознак, 2002. 512 с.
13. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789.
14. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. *Вісник Верховного Суду України*, 2006. № 1. С. 2-6.
15. Архаменко Н. Ф., Бабий Н. А., Барков А. В. Комментарий к Уголовному кодексу Республики Беларусь. Минск: Тесей, 2003. 1200 с.
16. О судебной практике по делам о преступлениях, связанных с созданием и деятельностью организованных групп, банд и преступных организаций. Постановление Пленума Верховного Суда Республики Беларусь от 25 сентября 2003 г. № 9 URL: http://www.court.gov.by/ru/jurisprudence/post_plen/criminal/vspup/c3d2d5fe873cf1ea.html.
17. Шестакова Д. А. Уголовный кодекс Федеративной Республики Германии / пер. с нем. Н. С. Рачковой. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2003. 524 с.
18. Уголовный кодекс Республики Узбекистан. Закон Республики Узбекистан от 22.09.1994 г. № 2012-XII. URL: <http://law.edu.ru/norm/norm.asp?normID=1242643&subID=100101635,100101637,100101649,100101684,100101927>.
19. Бужор В. Г., Гуцуляк В. И, Спын И. А. Комментарий к уголовному кодексу республики Молдова (общая часть). Кишинев: Кишинэу, 2010. 227 с.
20. Уголовный кодекс Республики Казахстан от 16.07.1997 г. № 167-1. URL: http://online.zakon.kz/Document/?doc_id=1008032.
21. Милокова Н. С. Уголовный кодекс Австрии / пер. с нем. Л. С. Вихровой. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2004. 352 с.
22. Павлионис В. Уголовный кодекс Литовской Республики от 26.09.2000 г. №VIII-1968 / пер. с лит. В. П. Казанскене. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2002. 470 с.
23. Коробеев А. И. Уголовный кодекс Китайской Народной Республики / пер. с китайского Д. В. Вичикова. Санкт-Петербург: Юридический центр Пресс, 2001. 303 с.
24. Яцюк О. В. Проведення у справах про злочини, що вчинені організованими групами, на досудових стадіях кримінального процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2005. 15 с.

Анотація

Кисько А. І. Поняття організованої злочинної групи: міжнародні стандарти та зарубіжний досвід. – Стаття.

Кримінально-правові ознаки організованої злочинної групи продовжують залишатися предметом дискусій науковців та практиків. В статті проаналізовано міжнародно-правові акти, які визначають ознаки організованості злочинної групи, встановлено відповідність ним національного кримінального законодавства. Розкриті особливості регламентації ознак організованої злочинної групи у кримінальному праві зарубіжних держав, аргументовано висновки щодо доцільності їх імплементації у вітчизняну правову систему.

Ключові слова: злочинне об'єднання, організована злочинна група, стійкість, форми співучасті.

Аннотация

Киско А. И. Понятие организованной преступной группы: международные стандарты и зарубежный опыт. – Статья.

Уголовно-правовые признаки организованной преступной группы продолжают оставаться предметом дискуссий ученых и практиков. В статье проанализированы международно-правовые акты, которые определяют признаки организованности преступной

группы, установлено соответствие им национального уголовного законодательства. Раскрыты особенности регламентации признаков организованной преступной группы в уголовном праве зарубежных государств, аргументированы выводы о целесообразности их имплементации в отечественную правовую систему.

Ключевые слова: преступное объединение, организованная преступная группа, устойчивость, формы участия.

Summary

Kysko A. I. The concept of organized crime: international standards and foreign experience. – Article.

Criminal law features of an organized criminal group continue to be the subject of discussion by scholars and practitioners. The article analyzes the international legal acts that determine the characteristics of the organization of a criminal group, establishes its compliance with national criminal law. The peculiarities of the regulation of the features of an organized criminal group in the criminal law of foreign states are revealed, the conclusions on the expediency of their implementation in the domestic legal system are argued.

Key words: criminal association, organized criminal group, steadiness, forms of complicity.